

Denumire oficială	ELENA PHEREKYDE
Categorie	obelisc
Localizare	44°26'17"N 26°05'25"E
	Grădina Cișmigiu
	Parc
Edificare	Oscar Späethe
	Sculptor
Anul realizării	
Anul amplasării	1921
Anul reabilitării	
Cod LMI	B-III-m-B-20047
Cod DGAPMFP	1047
Tip de proprietate	Disp. Primar General nr. 1685/1999
Stare de conservare	murdărie la nivelul soclului

Descriere tehnică

Dimensiuni:

obelisc: h = 2,30 m

bust (dispărut): h = 0,85 m x L = 0,75 m

soclu: 0,75 x 0,95

Material:

- obelisc: marmură de Cararra

- bust (dispărut): marmură de Cararra

- soclu: piatră artificială

Ambientale

2 spoturi încastate în față

Istoric/poveste

Sculptorul român Oscar Späethe (1875 – 1944) a studiat la Academia de Arte Frumoase din Munchen cu profesorul Syrius Eberle, unde a expus pentru prima dată, în 1898 lucrarea „Faun dansând”. Sculptorul s-a aflat adeseori în anturajul familiei regale române. Prințesa moștenitoare Maria a luat lecții de modelaj cu el, și la rugămintea sa a primit să fie Președinte de onoare a societății Tinerimea Artistică, din care mai făceau parte Ștefan Luchian, Arthur Verona, Frederic Storck, etc. Opera o reprezintă pe Elena Pherekyde (1851 - 1919), născută Marghiloman, soția lui Charles Pherekyde (1841-1914), președintele Curții de Casație din București. A fost doamnă de onoare și una dintre favoritele Reginei Elisabeta a României. Era cunoscută prin acțiunile sale de ajutorare a săracilor. În timpul ocupației germane din Primul Război Mondial a deschis o cantină unde oferea masă unui număr mare de nevoiași.

Artist extrem de prolific, Oscar Spaethe s-a dovedit a fi un fin cunoscător al psihologiei umane, fiind recunoscut și apreciat de societatea bucureșteană pentru portretele sale. Bustul din grădina Cișmigiu dedicat Elenei Pherekyde, nu face excepție de la această regulă. Dăltuit în marmură de Carrara, bustul era așezat pe un soclu, de asemenea din marmură de Carrara, sub formă de obelisc. Partea din fața soclului este împodobită de un basorelieu care descrie cu grație acțiunile de caritate ale Elenei Pherekyde. O tânără femeie cu un genunchi în pământ, sprijină un copil care întinde mânuțele spre a primi un bol de mâncare de la binefăcătoarea lui, care se apleacă ușor, cu compasiune, spre cei doi. La începutul anilor 90 bustul de marmură a dispărut în circumstanțe necunoscute, fiind refăcut și amplasat în 2017.

Elena Pherekyde s-a născut în anul 1851, fiica lui Ion Marghiloman și a Irinei Izvoranu. Fratele ei Alexandru Marghiloman, politician conservator și germanofil, a fost Prim-ministru al țării într-unul dintre momentele cele mai grele ale României, în primăvara lui 1918.

Elena a fost președintele societății de binefacere “Obolul”, care avea o activitate umanitară generos subvenționată de către Charles Pherekyde, soțul Elenei, administrator al Domeniilor Regale și primul președinte al Înaltei Curți de Casație și Justiție. Puțină lume știe însă că, în anul 1906, tocmai darea de mână cu care familia Pherekyde se implica în acțiunile de caritate ale societății de binefacere “Obolul”, avea să declanșeze în București mișcări studentești care au degenerat în lupte de stradă sângeroase.

Unul dintre mijloacele cele mai propice strângerii de fonduri pentru “Obolul” era pe atunci ca și astăzi organizarea de baluri și reprezentații teatrale, unde cei bogați se puteau etala și puteau face donații pe măsura buzunarului. În zilele de 13 și 15 martie 1906 societatea Obolul și-a propus organizarea unor spectacole la Teatrul Național. Era vorba de trei piese în limba franceză și o piesă în limba română. Nicolae Iorga, pe atunci profesor la Universitate, considera că aceste reprezentații într-o limbă străină, pe scena Teatrului Național, sunt o umilință adusă poporului român.

La 12 martie Iorga a ținut studenților pe culoarele Universității o prelegere despre drepturile limbii naționale în statul modern. A doua zi studenții au ieșit în stradă demonstrând pașnic, dar manifestația a degenerat.

Radicalizarea conflictului s-a produs atunci când studenții au încercat să intre cu forța în teatru. Unul dintre studenți l-a jignit verbal pe directorul teatrului Alexandru Davilla, care la rândul său l-a lovit.

La auzul acestei vești, mulțimea a devenit furioasă încercând să se apropie și să intre în Teatru. Forțele de ordine au sosit în piață. Apariția acestora a amplificat dezordinea și haosul.

S-a produs o încăierare, în care au fost implicați și simpli trecători: „studenți, trecători, jandarmi și sergenți se luptau piept la piept, unii aruncau cu pietre, alții loveau cu patul puștii și cu tesacele” (Universul, 15 martie 1906).

În piață au sosit în scurt timp și jandarmi călări, mai târziu armata: două companii din Regimentul 6 Vânători, Regimentul 2 Roșiori și un batalion din Regimentul 6 “Mihai Viteazul”.

Manifestația a luat proporțiile unei lupte: s-au produs scene sângeroase nemaiîntâlnite în București de peste 50 de ani. Forțele de ordine i-au urmărit pe studenți în localurile din vecinătate, au fost distruse berăriile Cooperativa, Gambinus, Casa Torok, Băcănia Ștefănescu, o mare parte a Pasajului Roman.

(Tara, 18 martie, p. 2).

Baionetelor. studentii. si nu numai ei. au raspuns cu pietre luate din navaiul strazilor si prin formarea unor baricade.

Caracterul, stăruința și înarmarea, ca răspuns la pierderea din pășajul străzii și prin formarea unei baricade. Astfel, în strada Regală a fost organizată o baricadă prin oprirea și răsturnarea a patru vagoane de tramvai (unele surse vorbesc de 3, 5 sau chiar 8 vagoane).

Forțele de ordine au ripostat prin folosirea gloanțelor oarbe. Manifestațiile nu a fost nici un moment îndreptate împotriva monarhiei. Și în ziua de 13 martie, dar mai ales în zilele următoare, demonstrații au intonat Imnul Regal și au arătat atașamentul lor față de rege și instituția monarhică.

Manifestațiile din seara zilei de 13 martie au speriat pe guvernanți. La spectacolele din Piața Teatrului, trebuiau să asiste membrii elitei bucureștene, oameni politici, principele Ferdinand și principesa Maria.

Cei care au încercat să intre în Teatru au fost bruscați de protestatari. Astfel s-a întâmplat cu Petru Grădișteanu, deputatul Ciolac, prefectul Moruzi, contesa de Larisch, Take Ionescu, fiii primului ministru Gr. G. Cantacuzino (C. Bacalbasa, op.cit, p. 116).